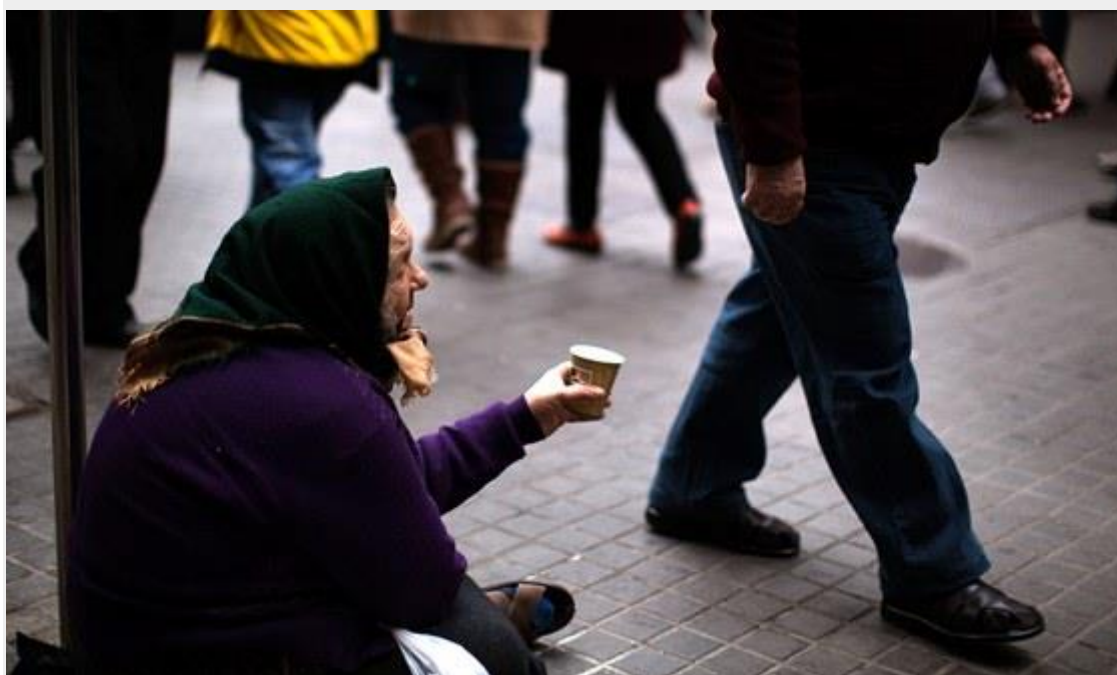


Senioři bez domova živoří, do ústavní péče se dostane jen málokdo

27. července 2018 1:00

Nedostatek míst v domovech pro seniory patří k chronickým problémům. V poslední době ho však ještě zhoršuje příliv bezdomovců, kteří už se o sebe kvůli vysokému věku a špatnému zdraví nedokážou postarat. Domovy seniorů je však nechtějí a neziskovky jim neumějí pomoci.



(ilustrační snímek) | foto: AP

Ministerstvo [práce](#) a sociálních věcí teď zkoumá, co se [starými](#) a také nemocnými bezdomovci. Podle údajů, které úřad používá ve své koncepci prevence a [řešení](#) bezdomovectví, je v Česku 30 tisíc bezdomovců – zdržují se na ulicích, v azylových domech, na [ubytovnách](#). Dalšíh 70 tisíc lidí má bytovou situaci nahnutou a o bydlení by mohli snadno přijít. Podle odhadu odborníků oslavila čtyři procenta lidí žijících na ulici šedesátiny.

Jednou z nich je paní D., která žije v pražském Prokopském údolí v zahrádkářské osadě. Přitom ještě před několika lety pracovala v supermarketu a měla pronajatý byt. Pak se zranila a dlouho marodila s nohama a následně už práci nesehnala. K tomu se nakupily dluhy za [nájem](#) a nepříznivé rodinné okolnosti, a tak skončila na ulici.

Patří k těm aktivnějším lidem bez [domova](#), kteří netrpí žádnou závislostí. Podařilo se jí v rámci sociálního projektu Malé Emauzy získat pronájem chatičky od zahrádkářů,

který platí z příspěvku na živobytí, základní dávky pro chudé ve výši 3 400 korun měsíčně.

„Příspěvek na bydlení mi úřad nedá, protože chatka není kolaudovaná na bydlení,“ říká. Paní D. sice nějaké zdravotní potíže má, ale zatím se dokáže postarat o sebe i o své psy. Ti provázejí většinu bezdomovců a slouží jim jako významná psychická opora. O tom, co bude za pár let, zatím nepřemýšlela.

Český sociální a zdravotní systém nemá žádné nástroje, jak se postarat o seniora bez domova, který přestane být soběstačný a potřebuje péči dalších lidí. Tím, kdo na tento problém dnes nejčastěji naráží, jsou nemocnice a léčebny dlouhodobě nemocných. Ve zdravotnickém zařízení totiž dotyčný „bydlet“ nemůže, neexistuje na to mechanismus úhrady. Propustit takového člověka na ulici také nelze.

Ošetřování nikdo nezaplatí

Ani neziskovky pomoci nedokážou, dlouhodobé ošetřování jim nikdo nezaplatí. „Organizace Naděje dlouhodobě usiluje o vznik pobytového zařízení, které by poskytlo bydlení na neomezenou dobu pro lidi bez domova trpící závislostí či závažným chronickým onemocněním, které znemožňuje jejich další zapojení do běžného života,“ říká Jan Kadlec, ředitel pražské pobočky Naděje.

Lidé s malými příjmy či bez příjmů v seniorském věku mají ze zákona stejný nárok dostat se do domova seniorů. Ale má to háček. Už dnes existuje převis poptávky nad nabídkou volných míst. „Zákon neukládá, jak z žádostí vybírat. Zřizovatel takového zařízení může preferovat klientelu, která nebude svým životním stylem a návyky narušovat pobyt ostatních,“ říká Jiří Horecký, ředitel Asociace poskytovatelů sociálních [služeb](#).

Navíc kvůli nejistotě dotací jsou ředitelé domovů motivováni přijímat spíše ty seniory, kteří jsou schopni pobyt v domově si uhradit v plné zákonné výši – z důchodu a z příspěvku na péči. I tak se podle Horeckého v každém druhém zařízení někdo z ulice vyskytuje.

Na důchod dnes dosáhnou jen ti, kteří za sebou mají alespoň 34 let placení pojistného, z toho maximálně čtyři roky smějí tvořit náhradní doby jako rodičovská, studium, vojna, evidence na úřadu práce či nemoc. K důchodu se lze dopracovat i z titulu vyššího než důchodového věku, kdy se podmínka počtu odpracovaných let zmírňuje. Aktuálně má takto důchod přiznáno 8 416 lidí z 2,4 milionu starobních důchodců.

„V Česku neexistuje žádné seniorské zařízení pro bezdomovce, ale jsou specializovaná zařízení pro seniory s psychiatrickou diagnózou, což bývají většinou alkoholici a dále psychotici a schizofrenici,“ vypočítává Horecký s tím, že by bylo ideální mít v každém kraji určitý počet takových lůžek.

Neléčenými psychiatrickými problémy včetně alkoholismu přitom trpí poměrně velká část lidí s minulostí na ulici. I to je důvod, proč se sami nedokážou z ulice dostat.

Autor: Jitka Vlková